

Velkommen på Nordsøstien (North Sea Trail)

Følg Nordsøstien og oplev kulturhistoriske spor, storslåede landskaber og smukke naturområder. Nordsøstien er markeret med et blåt skilt med en hvidt 'N', der har form som en bølge og flere steder også en 'gåmand' med teksten 'Nordsøstien'. Så det er nemt at finde vej.

Stien følger fortrinsvis mark- og skovveje, trampede spor og stier langs kysten eller i skel og læhegn. Nogle steder følger stien også asfalterede veje og cykelstier. Terrænet er varieret og underlaget veksler mellem fast belægning, grus og græs.

Vær opmærksom og vis hensyn

Nordsøstien går gennem offentlige og private arealer, der anvendes til land- og skovbrugformål. Her gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel og ophold i naturen. Nogle steder går ruten gennem områder med græssende dyr. Hold afstand, så de har ro og fred til at pleje naturen. Ønsker du at overnatte undervejs, kan du finde primitive overnatningspladser på www.friluftsguiden.dk eller www.udinaturen.dk. Du kan også kontakte det lokale turistbureau via www.visitnordjylland.dk for andre overnatningsmuligheder.

International og kulturhistorisk vandrerute

På Nordsøstien – North Sea Trail – er det muligt at vandre 5.000 km langs store dele af kysten rundt om Nordsøen. Foruden Danmark er der etableret rutestrækninger i Sverige, Norge, Skotland, England, Holland og Tyskland.

Se mere om disse ruter på www.northseatrail.org.

Om Nordsøstien (North Sea Trail)

Denne folder beskriver en vandrestrækning på 32 km fra Melholt til Lille Vildmose. Fra Hou følger ruten Kattegatkysten helt til Hals. Fra Hals er der færgeforbindelse til Egense. Herfra går turen videre til Dokkedal og Lille Vildmose, hvor et stort EU-LIFE projekt om naturgenopretning af højmosen gennemføres i disse år.

I Nordjylland er der udgivet foldere for alle delstrækninger af Nordsøstien. Disse kan fås på turistbureauer i regionen.

Strækningen er en del af den internationale Nordsøstien – North Sea Trail –, som i Danmark er på ca. 1.500 km. Fra Tyskland gennem Sønderjylland og Vestjylland følger ruten de gamle drivveje. Ved Agger og frem til Skagen går den langs Vestkysten, derefter langs Kattegats "milde kyst" og ud på Djursland. Herfra er der færgeforbindelse til Sjælland, hvor ruten fortsætter gennem det vestlige og sydlige Sjælland til Møn.

Samarbejde om Nordsøstien

I Nordjylland samarbejder kommunerne med Region Nordjylland og Naturstyrelsen om at udgive foldere om Nordsøstien. Kommunerne og Naturstyrelsen sørger for, at Nordsøstien er skiltet, vedligeholdt og farbar. Du kan se det samlede ruteforløb og finde beskrivelser på www.nordjylland.friluftsguiden.dk. For spørgsmål til denne rutestrækning, kontakt Aalborg Kommune på tlf. 9931 2257.

Strækningen Melholt - Lille Vildmose

Vandring i kystens kulturhistorie

The North Sea Trail/NAVE Nortrail project is partly funded by EU through the Interreg IIIIB North Sea Programme

Hals

Hals by er anlagt ved indsejlingen til Limfjorden primært af militære hensyn. Byen blev købstad i 1656. I starten var der dårligt nok tale om bymæssig bebyggelse, men byen fik efterhånden en række institutioner og funktioner som lodseri og toldvæsen. Befolkningen bestod af mere eller mindre vidtberejste søfolk, fiskere og bønder, aktive og pensionerede skibskaptajner, hvalfangere og militærfolk. Den næsten kosmopolitiske sammensætning af folk har sat sit spor i byens arkitektur, erhverv og foreningsliv.

På Torvet står hvalgabet, der oprindeligt var et kæbeparti fra en blåhval som kaptajn C. Klitgaard skød i Barentshavet i 1868. I 1953 blev det ødelagt ved påkørsel. Siden 1955 er opstillet et nyt – skænket til byen af Lars Christensen, Sandefjord i Norge.

Hals Skanse blev påbegyndt under Christian IV i 1653 og færdigbygget i 1654. Skansen har været skueplads for adskillige slag og træfninger og går for at være Danmarks største og bedst bevarede enkeltskanse. Anlægget havde en kvadratisk grundform, fire bastioner og voldgrave. Allerede i 1657 fik skansen sin ilddåb, da Frederik III erklærede Sverige krig. Skansen havde da en besætning på 200 mand. Svenskerne angreb i oktober 1657 og indtog skansen uden besvær. Inden svenskerne trak sig tilbage i september 1658, ødelagde de skansen. Fæstningen blev nedlagt i 1848.

Kun krudttårnet fra 1676 og tøjhuset fra 1812 er bevaret, og sidstnævnte rummer nu Hals Museum. Hals Skanse er offentligt tilgængelig.

Den første egentlige havn i Hals blev bygget i 1847. Hals Fiskerihavn blev anlagt i 1898 på et tidspunkt, hvor fiskeriet havde udviklet sig fra at være bierhverv for husmænd til at være et egentligt erhverv. I 1952 blev den nuværende havn bygget øst for den gamle, og i 1990'erne blev der bygget en jollehavn øst for havnebassin.

Øverst: Hals Havn i dag og nederst kapsejladt fra havnen i 1919.

Hals ligger godt beskyttet fra øst med store lavvandede områder langt ud i Kattegat. Ved indsejlingen blev det markante og karakteristiske Hals Barre Fyr opført i 1912.

Fra Hals er der færge tværs over Limfjorden. Der har været forskellige overfarter i området. Den nuværende færgerute er en af Danmarks nyere færgeruter, der blev indledt i 1961, da biltrafikken mellem Vendsyssel og Himmerland gjorde forbindelsen nødvendig. Det er stadig den oprindelige Hals-Egensefærge fra 1961, der sejler på ruten. Overfartstiden er 5 minutter, og der sejles uafbrudt fra tidlig morgen til sen aften, når der er passagerer. Færgen har plads til 10 personbiler og 98 personer.

Mulbjerg og Dokkedal

Mulbjerg og Lille Vildmoses geologiske historie hænger sammen, og på toppen af Mulbjerg er det fra udsigtspunkterne let at forestille sig den udvikling, der er sket med landskabet gennem mange tusinde år. Mulbjerg danner østgrænsen for Lille Vildmose, og de markante bakker ligger som en ø i det flade landskab.

Den sydlige del af Mulbjerg ligger hen som overdrev og afgræsses af kreaturer. På toppen er der en fantastisk udsigt over Kattegat mod øst og Vildmosen mod vest. De stejle kystskrænter er nord for Dokkedal dækket af flot egeskov med en frodig bundvegetation. På de mere åbne steder vokser Nikkende Kobjælde og Opret Kobjælde, Blodrød Storkenæb og Smalbladet Klokke.

Dokkedal har ligget isoleret mellem de store øde moseflader og havet. Alligevel var byen i midten af 1800-årene en vigtig og aktiv by med et stort sildefiskeri. Byerne i Limfjorden og langs kysten ud for Vildmosen fik deres sildeeventyr fra 1400-tallet og frem, da silden forsvandt fra Øresund. På kysten var der opført salteboder, hvor silden blev saltet, og der blev solgt fisk.

Fra byen Dokkedal skærer en dal – Stejlgabet – sig gennem Mulbjerg ud til kysten.

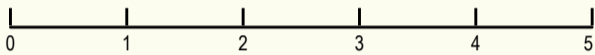

Neden for skrænten mellem Mulbjerg og Kattegat ligger kystforlandet med græsmarker, strandenge og små moser.

Signaturforklaring:

- Nordsøstien
- National eller regional cykelrute
- Hærvejs vandrute
- Turistinformation
- Vandrerhjem
- Campingplads
- Kro/hotel med overnatning
- Spisested
- Parkerings-/rasteplass
- Kiosk
- Dagligvarebutik
- Fugle-/udsigtstårn
- Shelterplads
- Primitiv lejrplads
- Kirke

Målestok: 1: ca. 65.000

fortsætter på folderen Sæby - Melholt

Vær en god gæst

Husk at færdes på naturens præmisser og med hensynsfuld opførsel. Nyd de græssende dyr på afstand, så de har ro til at pleje naturen. Find alternative ruter, hvis et område er skiltet med jagt.

 Din hund er altid velkommen, hvis den er i snor. Tag gerne madpakken med ud, men affaldet med hjem.

Du må opstille telte på de særligt indrettede primitive lejrpladser og tænde bål, hvis der er indrettet en bålplads. Vær i øvrigt opmærksom på naturbeskyttelseslovens regler for færdsel og ophold i naturen.

1 Hou. Opstået omkring et gammelt fiskerleje. I dag er Hou en by med omkring 1.000 indbyggere. De fleste fiskerfartøjer er afløst af lystbåde, og havnen ligger mellem gode strande. Der er flere gode spisesteder og gallerier i byen.

2 Præstens Plantage. Offentligt opholdsareal med toiletter og direkte adgang til havet.

3 Hals. Kong Frederik III havde store planer med byen som fæstningsby. Der blev oprettet toldsted, og i 1656 fik byen købstadsrettigheder. Hals Skanse fungerede i sin nuværende form fra 1654-1812. De små hyggelige gader og havnemiljøet er et besøg værd. På torvet findes byens vartegn - de fem meter høje kæber fra en blåhval.

4 Høstemark Skov og Mose. Skoven domineres af naturskov og har i århundreder været græsningsskov med løsgående kreaturer og tamsvin. Siden indhegningen i 1993 har kronstyr opretholdt den lysåbne skov. Høstemark Mose er den nordøstligste del af den oprindelige højmosen, der udgjorde Lille Vildmose. Udtørring var en trussel mod denne rest af højmosen, men med hjælp fra EU-LIFE programmet er vandstanden blevet hævet. Det er kun muligt at besøge skoven og mosen på guidede ture.

5 Mulbjerg. Fredet område med en flot udsigt over Kattegat og Lille Vildmose. I stenalderen lå Mulbjerg, som en ø omgivet af vand til alle sider.

6 Hegnsvej. Siden sphagnumindvindingen stoppede og naturgenopretningen blev igangsat, har der på begge sider af Hegnsvej indfundet sig et varieret og mangfoldigt fugleliv. Traner, atlingænder, grågæs, rødben, brushøns, gråstrubet lappedykker og mange flere arter yngler og tilbringer sommeren på de våde arealer. Det har givet rovfuglene et rigt spisekammer, så både kongeørnen, havørnen og rørhøgen holder af at jage over området. Foto herunder: © Jan Skriver

7 Naturgenopretningsområdet. Med hjælp fra EU-LIFE programmet har Aage V. Jensen Naturfond, Naturstyrelsen og Aalborg Kommune igangsat et stort naturgenopretningsprojekt på de arealer, hvor man tidligere har indvundet sphagnum. Vandstanden hæves i hele området, Birkesøen vil blive genskabt, opvækst af birketræer bliver fjernet og de nordligste kanter af den intakte højmosen, Tofte Mose, bliver beskyttet med membraner og dæmninger.

8 Udstilling om kystfiskeriets historie i Dokkedal. I østenden af toiletbygningen på forstranden ud for Dokkedal er der indrettet en udstilling om kystfiskeriets spændende historie, bl.a. det store sildeeventyr i det 16. århundrede. Der er også plancher, der fortæller om fuglelivet langs kysten.

9 Lille Vildmosecentret. På Lille Vildmosecentret kan man lære om områdets natur- og kulturhistorie. Ud over udstillingen er der et eksperimentarium, og et af de gamle tog, som kørte sphagnummen fra mosen og ind til Pindstrups fabrik i Kongerslev, kører nu centrets gæster ud i området. Det er også her man kan få detaljerede oplysninger om det store naturgenopretningsprojekt, som er i gang i Lille Vildmose.

fortsætter på folderen LilleVildmose - Hadsund